

ПОЛТАВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.Г.КОРОЛЕНКА

Кафедра філософії

СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА
**«СОЦІАЛЬНІ КОМУНІКАЦІЇ ТА
ІНФОРМАЦІЙНА КУЛЬТУРА»**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Обсяг програми: 52 кредити ЄКТС (1560 год.)

СЕРТИФІКАТНА ОСВІТНЯ ПРОГРАМА **«Соціальні комунікації та інформаційна культура»**

Кафедра філософії

Профіль СОП:

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Мета: оволодіння теоретичними знаннями про світоглядні, правові та етичні аспекти соціальних комунікацій в контексті сучасної інформаційної культури та формування усвідомленої позиції щодо практичного застосування комунікаційних технологій у різних галузях соціальної та особистої активності.

Передумови вивчення:

- навчальні курси для ЗЗСО: «Історія України», «Всесвітня історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта»;
- навчальні курси для ЗВО: «Історія національної культури».

Мова викладання: українська.

Програмні компетентності:

ПК 1. Знання та розуміння сучасних світоглядних систем і сутності соціального конфлікту; структури та змісту актуальних питань розвитку інформаційного суспільства, його культури та етики.

ПК 2. Оволодіння основами теорії соціальних комунікацій; аксіологічними та правовими аспектами комунікаційної діяльності; окремими комунікаційними технологіями: реклами та PR, технологіями виборів і міжконфесійної комунікації, медіа-освіти та медіа-грамотності.

ПК 3. Здатність аналізувати актуальні напрями, проблеми та очікувані соціальні й гуманітарні наслідки соціальних комунікацій в інформаційному просторі України і світу.

ПК 4. Уміння дискутувати на теми, пов'язані з осмисленням сучасної проблематики соціальних комунікацій та інформаційної культури, здійснювати критичний аналіз застосування різних комунікаційних технологій в Україні та інших країнах.

ПК 5. Здатність застосовувати отриманні знання у практичних ситуаціях комунікації: вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, знаходити компроміс, поважати думку інших, проявляти толерантність, емпатію тощо.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати й розуміти сучасні моделі світоглядних систем і сутність соціального конфлікту; структуру та зміст актуальних питань розвитку інформаційного суспільства, його культури та етики.

ПРН 2. Володіти основами теорії соціальних комунікацій; аксіологічними та правовими аспектами комунікаційної діяльності; окремими комунікативними технологіями: реклами та PR, технологіями виборів і міжконфесійної комунікації, медіаосвіти та медіаграмотності.

ПРН 3. Аналізувати актуальні напрями, проблеми та очікувані соціальні й гуманітарні наслідки соціальних комунікацій в інформаційному просторі країни і світу.

ПРН 4. Дискутувати на теми, пов'язані з осмисленням сучасної проблематики соціальних комунікацій та інформаційної культури, здійснювати критичний аналіз застосування різних комунікаційних технологій в Україні та інших країнах.

ПРН 5. Застосовувати отриманні знання у практичних ситуаціях комунікації: вести конструктивний діалог, співпрацювати з іншими, знаходити компроміс, поважати думку інших, проявляти толерантність, емпатію тощо.

ПРН 6. Використовувати цифрові технології для пошуку потрібної інформації, її нагромадження, перевірки і впорядкування.

ПРН 7. Досліджувати суспільні проблеми за допомогою сучасних засобів, працювати з великими масивами даних, робити і презентувати висновки, спільно працювати он-лайн у навчальних, соціальних та наукових проектах.

ПРН 8. Створювати вербальні й візуальні (графіки, діаграми, фільми) тексти, мультимедійні презентації та поширювати їх.

ПРН 9. Виявляти маніпуляції інформацією в процесі аналізу повідомлень масмедіа; виявляти джерела та авторів інформації, робити коректні посилання.

Загальний обсяг СОП – 52 кредити ЄКТС (1560 год.)

Вимоги до випуску: успішне опанування усіх освітніх компонентів програми. По закінченню СОП студент отримує відповідний сертифікат.

Курси, прослухані в рамках сертифікатної освітньої програми, зараховуються одночасно як вибіркові навчальні дисципліни.

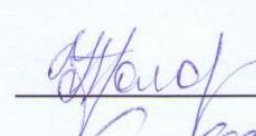
**Навчальний план сертифікатної освітньої програми
«Соціальні комунікації та інформаційна етика»**

ВИБІРКОВІ НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ									
№ з/п	Повна назва навчальної дисципліни	Розподіл за семестрами		Кредити ЄКТС	Кількість годин				
		Екзамени	Заліки		Загальний обсяг	Аудиторна робота			Самостійна робота
						всього	лекцій	практичні заняття	
1.	Теорія суспільних комунікацій		3	4	120	48	24	24	72
2.	Світоглядні проекти сучасності		4	4	120	48	24	24	72
3.	Соціальна та інформаційна етика		5	4	120	48	24	24	72
4.	Теорія аргументації та маніпулятивні технології		5	4	120	48	24	24	72
5.	Міжконфесійна комунікація		5	4	120	48	24	24	72
6.	Інформаційне суспільство		6	4	120	48	24	24	72
7.	Аксіологічні виміри комунікаційної діяльності		6	4	120	48	24	24	72
8.	Теорії соціального конфлікту		6	4	120	48	24	24	72
9.	Соціокультурна комунікація		7	4	120	48	24	24	72
10.	Вибори та виборчі системи		7	4	120	48	24	24	72
11.	Основи медіаосвіти та медіаграмотності		8	4	120	48	24	24	72
12.	Суспільні комунікації, реклама та PR		8	4	120	48	24	24	72
13.	Основи правового регулювання соціальних комунікацій та інформаційної діяльності		8	4	120	48	24	24	72
Всього				52	1560	624	312	312	936

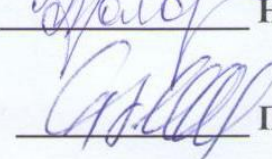
Керівник СОП

 Я. БЛОХА, к. філос. н., доцент

Завідувач кафедри філософії

 Н. ГОЛОВІНА

Декан факультету історії та географії

 П. КРАВЧЕНКО

Опис навчальної дисципліни «Теорія соціальних комунікацій»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Головіна Н.І., кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії.

Кафедра: філософії (ауд. 303, 304 навчального корпусу №1)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: ознайомлення студентів з основними положеннями теорії соціальних комунікацій як теоретичного підґрунтя застосування на практиці її основних методів, законів та принципів у різних галузях соціальної діяльності.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 3 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: - навчальні курси для ЗЗСО: «Історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта»; - навчальні курси для ЗВО: «Давня історія України», «Історія національної культури».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Знати предмет і володіти категоріальним апаратом теорії соціальних комунікацій. 2. Розкривати структуру, функції, типологію соціальних комунікацій. 3. Характеризувати форми і моделі соціальних комунікацій. 4. Визначати основні типи соціальних комунікаційних технологій в історії та сучасності. 5. Репрезентувати основні методологічні підходи, форми і методи щодо практичного застосування комунікаційних технологій у спілкуванні та професійній діяльності.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Предмет теорії соціальних комунікацій. Міждисциплінарний характер комунікативних знань. Витоки та основні етапи розвитку теорії комунікації (комунікології). Категоріальний апарат теорії комунікації: комунікація, інформація, інформаційний обмін, інформаційне поле, інформаційний потік, комунікативний простір тощо. Цілі, функції, етапи комунікації. Основні елементи комунікаційного процесу. Бар'єри комунікації. Комунікаційна діяльність у суспільстві. Соціальна комунікація як рух знань, емоційних переживань, вольових впливів у соціальному часі і просторі. Форми комунікаційної діяльності у суспільстві: спілкування (діалог або полілог), управління, наслідування. Класифікація соціальних комунікацій. Моделі соціальної комунікації: пізнавальна, переконуюча, експресивна, сугестивна, ритуальна. Соціальні функції комунікації: інформаційно-комунікативна, інтерактивна, гносеологічна, аксіологічна, нормативна, соціально-практична. Поняття і функції масової комунікації. Аудиторія масової комунікації як об'єкт інформаційного впливу. Комунікаційні технології в контексті проектування соціального простору. Типологія соціальних комунікативних технологій. Історичні етапи розвитку технологій соціальної комунікації.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів).	

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).

Система оцінювання:

—**методи оцінювання:** усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи.

— **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент демонструє ґрунтовні знання сутності, структури, функцій, типології соціальних комунікацій; вільно володіє категоріальним апаратом теорії соціальних комунікацій; характеризує форми і моделі соціальних комунікацій; основні типи соціальних комунікаційних технологій в історії та сучасності., що засвідчують його безумовну готовність до практичного застосування комунікаційних технологій у спілкуванні та професійній діяльності.
75 – 89	Студент виявляє достатній рівень знань сутності, структури, функцій, типології соціальних комунікацій; володіє категоріальним апаратом теорії соціальних комунікацій; характеризує форми і моделі соціальних комунікацій; основні типи соціальних комунікаційних технологій в історії та сучасності, що засвідчують його готовність до практичного застосування певних комунікаційних технологій у спілкуванні та професійній діяльності.
60 – 89	Наявні мінімально достатні знання сутності, структури та функцій, типології соціальних комунікацій; форм і моделей соціальних комунікацій; окремих типів соціальних комунікаційних технологій в історії та сучасності для подальшого навчання або професійної діяльності.
35 – 59	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні. Рівень знання сутності, структури та функцій, типології соціальних комунікацій; форм і моделей соціальних комунікацій; окремих типів соціальних комунікаційних технологій в історії та сучасності є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності.
0 – 34	Результати навчання практично відсутні.

Основні інформаційні джерела:

1. Головіна Н.І., Кравченко П.А., Усанова Л.А., Блоха Я.Є. Атестаційний екзамєн з професійної підготовки за додатковою спеціалізацією: програма та методичні матеріали для студентів спеціальності 033 Філософія. Полтава, 2018. 72 с.
2. Зражевська Н. І. Комунікаційні технології: лекції / Н. І. Зражевська. Черкаси: Брама-Україна, 2010. 224 с.
3. Квіт С. М. Масові комунікації. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2018. 352 с.
4. Соціальні комунікації: теорія і практика : наук. журн. [наук. ред. О. М. Холод]. Т. 1. К. : МЦД СК «Комтека», 2015. 314 с.
5. Почепцов Г.Г. Коммуникативные технологии XX века. М.: Рефл-бук; Киев: Ваклер, 2000. 352 с.
6. Почепцов Г.Г. Теория коммуникации.— М.: Рефл-бук, К.:Ваклер, 2001. 656 с.
7. Холод О. М. Комунікаційні технології. К.: «Центр учбової літератури», 2013. 213 с.

Електронні ресурси:

1. Асоціація політичних консультантів України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.piar.kiev.ua/>.
2. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підручник / В.В. Різун. – К. Видавничий центр «Просвіта», 2008. 260 с. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://journalib.univ.kiev.ua/Teoriya_mas_com.pdf.
3. Український сайт про PR, маркетинг и рекламу. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.prschik.kiev.ua>.
4. Український незалежний центр політичних досліджень. [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://www.ucipr.org.ua>.

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, мультимедійний супровід (презентації в PowerPoint), контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Світоглядні проекти сучасності»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Усанова Людмила Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд. 304 навчального корпусу №2)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: оволодіння теоретичними знаннями про типи світоглядних систем, місце в них людини та формування усвідомленої світоглядної позиції та свого місця і ролі в суспільстві, сенсу соціальної та особистої активності.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	

Семестр: 4 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: немає Мова викладання: українська	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Вид підсумкового контролю: залік	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Володіти базовим понятійним апаратом та визначати філософський інструментарій аналізу світу. 2. Характеризувати основні риси світоглядних систем, зіставляти і порівнювати їх. 3. Аналізувати соціальні виміри та специфіку людського існування 4. Демонструвати навички реферування, систематизованого огляду спеціальної літератури та написання наукових робіт, перевірки достовірності власних висновків. 5. Критично переосмислювати усталені світоглядні моделі, зіставляти філософські узагальнення та власні погляди на світ, порівнювати і перевіряти отримані результати. 6. Володіння навичками самостійного аналізу сучасних суспільних явищ і процесів та формування системного уявлення про них
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Світогляд як форма самовизначення людини. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий і філософський. Пізнання як вимір людського буття та спосіб самоствердження людини. Суспільство як система соціальних відносин. Соціальна стратифікація суспільства. Людина в системі суспільних відносин. Гендерний вимір соціального існування. Суспільна свідомість. Інформаційна революція та сучасні соціальні теорії. Глобалізація. Перспективи сталого розвитку людської цивілізації.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання). <i>Методичні прийоми як компоненти методів:</i> вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).	

Система оцінювання:

- **методи оцінювання:** усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи.

– критерії оцінювання:

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, демонструє володіння понятійним апаратом та навички критичного мислення
75-89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, має знання про об'єкт вивчення, застосовує термінологію, аргументує свої твердження; здатний до пошуку та відбору інформації, але сприймає її некритично і самостійний аналіз зробити затрудняється.
60-74	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни, має певні знання, мислить в межах заданого алгоритму, має уявлення про предмет, але не має цілісного його розуміння.
35-59	Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
0-34	Студент не має уявлення про предмет та його зміст. Результати навчання практично відсутні.

Основні інформаційні джерела:

1. Бути людиною / М. Попович. К. : Вид. дім «Києво-Могилянська академія», 2013.
2. Воронюк О. Л. Філософія : навч. посіб. 2-е вид., випр. К. : ВСВ "Медицина", 2015. 224 с
3. Петрушенко В.Л. Філософія: навч. посіб. для студ. вищих закладів освіти I-IV рівнів акредитації 5-е вид., стер. Львів : Новий світ-2000, 2011. 504 с
4. Усанова Л.А. Соціальна філософія. *Усанова Л.А., Головіна Н.І., Блоха Я.Є. Методичні матеріали до атестаційного екзамену з професійної підготовки за додатковою спеціалізацією для студентів денної форми навчання спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія)*. Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2021. С.42-51.
5. Філософія. Природа, проблематика, класичні розділи: навч. посіб. для студ. вищих навч. закл. / за ред. Г. І. Волинки; Нац. пед. ун-т.імені М. Драгоманова. К. : Каравела, 2010. 464 с.

6. Філософія: навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. 8-е вид., стер. К. : Вікар, 2011. 455 с.

Електронні ресурси:

1. Бібліотека українських підручників. UR L: <http://pidruchniki.ws/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. UR L: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Социологический словарь. UR L: <http://enc-dic.com>
4. Українська електронна бібліотека. UR L: <http://libr.org.ua/>
5. Філософія в Україні. UR L: <http://www.philosophy.ua>
6. Філософія без кордонів. UR L : <http://platonanet.org.ua>

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Соціальна та інформаційна етика»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Головіна Наталя Ігорівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії.

Кафедра: філософії (ауд. 303, 304 навчального корпусу №1)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: поглиблення професійної підготовки студентів на основі визначення практичності етичної теорії, моральних колізій різних соціальних практик у світлі нагальної потреби сьогодення.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 5 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: - навчальні курси для ЗЗСО: «Історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта»; - навчальні курси для ЗВО: «Давня історія України», «Історія національної культури».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання (РНД): 1. Аналізувати моральні проблеми сучасного суспільства крізь призму етичної теорії. 2. Орієнтуватись в основних напрямках та тенденціях сучасного етичного дискурсу, їх зв'язках із попередньою інтелектуальною історією. 3. Вільно володіти базовим категоріальним апаратом соціальної та інформаційної етики. 4. Визначати сенс інтелектуального і соціокультурного призначення соціальної та інформаційної етики, її пізнавальних та культурних можливостей. 5. Застосовувати етичні знання у практиці професійної діяльності, взаєморозуміння, лідерства,
Вид підсумкового контролю: залік	

- управління і вирішення конфліктів.
6. Уміти застосовувати набуті знання для збагачення власної культури і формування соціокультурного середовища.

Теми аудиторних занять та самостійної роботи:

Моральні колізії сучасності і статус етики. Структура сучасної етики та її завдання. Прикладний аспект сучасної етики. Соціальна та інформаційна етика в структурі прикладної етики. Політична етика, економічна етика, дискурсивна етика, інституційна етика як складові соціальної етики. Інформаційна (комп'ютерна) етика як область міждисциплінарного дослідження. Класифікація проблем інформаційної етики. Комп'ютерна етика, інфоетика, віртуальна етика, мережева етика, кіберетика, нетикет, корпоративна етика Інтернет-спільнот як різновиди інформаційної етики.

Форми і методи навчання:

Форми організації навчання: лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).

Система оцінювання:

–**методи оцінювання:** усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи.

– **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, а саме: вільно володіє базовим категоріальним апаратом і основною проблематикою етики як філософської науки; визначає моральні проблеми сучасного суспільства крізь призму етичної теорії; знає і розуміє предмет, функції і різновиди соціальної та інформаційної етики; виявляє готовність застосовувати етичні знання у практиці професійної діяльності, для збагачення власної культури, формування соціокультурного середовища.
75 – 89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до

	подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, а саме: в цілому володіє базовим категоріальним апаратом і основною проблематикою етики як філософської науки; визначає основні моральні проблеми сучасного суспільства крізь призму етичної теорії; знає предмет, функції і різновиди соціальної та інформаційної етики; виявляє готовність застосовувати етичні знання у практиці професійної діяльності, для збагачення власної культури, формування соціокультурного середовища.
60 – 89	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни, а саме: володіє деякими базовими категоріями і проблемами етики як філософської науки; визначає деякі моральні проблеми сучасного суспільства; в цілому знає предмет і функції соціальної та інформаційної етики, називає деякі їх різновиди; усвідомлює можливість застосовувати етичні знання у практиці професійної діяльності.
35 – 59	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні.. Знання понятійне-термінологічного апарату і проблематики етики як філософської науки; моральних проблеми сучасного суспільства; предмету, функцій, видів соціальної та інформаційної етики на низькому рівні. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом.
0 – 34	Результати навчання практично відсутні. Студент не володіє понятійне-термінологічним апаратом і проблематики етики як філософської науки; не визначає моральних проблеми сучасного суспільства; не знає предмету, функцій, видів соціальної та інформаційної етики.

Основні інформаційні джерела:

1. Головіна Н.І. Моральні проблеми сучасного суспільства і статус етики. *Філософські обрії : Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка*. Вип. 38. К. ; Полтава, 2017. С. 112-121.
2. Головіна Н.І. Регулятивний потенціал інформаційної етики. *Філософські обрії : Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка*. Вип. 42. К. ; Полтава, 2019. С. 160-164.
3. Малахов В. А. Етика: курс лекцій: навч. посібник. К.: Либідь, 2001.400 с.
4. Прикладна етика: Навчальний посібник/ Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д та ін., за заг. ред. Панченко В. І. К.: «Центр учбової літератури», 2012. 392 с.
5. Тофтул М.Г. Етика: Навчальний посібник. К.: Видавничий центр «Академія», 2005. 416 с.

Електронні ресурси:

1. http://megalib.com.ua/book/33_Prikladna_etika.html
2. https://pidruchniki.com/17800309/etika_ta_estetika/vstup_prikladna_etika
3. <https://www.twirpx.com/files/science/phylosophy/ethest/ethics/applied/>

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, мультимедійний супровід (презентації в PowerPoint), контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Теорія аргументації та маніпулятивні технології»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Усанова Людмила Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд. 304 навчального корпусу №2)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: оволодіння теоретичними знаннями про логічні принципи процесу аргументації думки та навичками змістовної дискусії і критичного мислення.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 5 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: немає	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Володіти логічним інструментарієм та правилами логічного мислення. 2. Виявляти здатність чітко формулювати думку, коректно ставити запитання та вести змістовну дискусію та ділове спілкування. 3. Демонструвати навички реферування, систематизованого огляду спеціальної літератури та написання наукових робіт, перевірки достовірності власних висновків 4. Формування культури мислення, аргументовано відстоювати власну позицію та бути толерантним до іншої. 5. Демонструвати навички критичного аналізу інформації та сучасного медіапростору, розрізняти маніпулятивні технології та виявляти маніпулятивний контент медіа.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Абстрактне мислення: зміст і форма. Основні закони (принципи) логічного мислення. Проблемні форми пізнання. Доведення та спростування як форми аргументації. Аргументація і дискусія. Комунікативні практики і форми комунікації. Маніпулятивні технології і медіа впливи.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання). <i>Методичні прийоми як компоненти методів:</i> вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи,	

практичні завдання).	
Система оцінювання: - методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи. – критерії оцінювання:	
Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, демонструє володіння понятійним апаратом та навички критичного мислення
75-89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, має знання про об'єкт вивчення, застосовує термінологію, аргументує свої твердження; здатний до пошуку та відбору інформації, але сприймає її некритично і самостійний аналіз зробити затрудняється.
60-74	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни, має певні знання, мислить в межах заданого алгоритму, має уявлення про предмет, але не має цілісного його розуміння.
35-59	Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
0-34	Студент не має уявлення про предмет та його зміст. Результати навчання практично відсутні
Основні інформаційні джерела: 1. Бондар Т. І. Логіка : навч. посіб. К. : Слово, 2011. 272 с 2. Иванов В. Ф. Массовая коммуникация: Монография. К.: Академия Украинской Прессы; Центр Свободной Прессы, 2013. 902 с. 3. Конверський А. Критичне мислення. Підручник для студентів навчальних закладів вищої освіти усіх спеціальностей. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 340 с. 4. Різун В. В. Теорія масової комунікації: підруч. К. : ВЦ "Просвіта", 2008. 260 с. 5. Хоменко І. В. Логіка: теорія та практика: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с. 6. Усанова Л.А. Теорія аргументації. <i>Усанова Л.А., Головіна Н.І., Блоха Я.Є. Методичні матеріали до атестаційного екзамену з професійної підготовки за додатковою спеціалізацією для студентів денної форми навчання спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).</i> Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2021. С.22-31.	

Електронні ресурси:

1. Бібліотека українських підручників. URL: <http://pidruchniki.ws/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Студентська електронна бібліотека «ЧИТАЛКА». URL: http://chitalka.info/gumaniratni_nauki.html
4. Українська електронна бібліотека. URL: <http://libr.org.ua/>

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Міжконфесійна комунікація»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Блоха Я.Є., кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд 304 навчального корпусу №2).

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: забезпечення формування світогляду, надання студентам можливостей ознайомитись з походженням, феноменологією та історією релігії; вивчити класифікацію та особливості ранніх вірувань, національних релігійних рухів, світових релігій та проблеми, пов'язані зі свободою совісті як в світі, так і в Україні. Це дає можливість аналізувати релігію як соціальне явище, як багатогранний елемент духовної культури людства, виробляти толерантну позицію на основі плюралізму поглядів і концепцій.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 5 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Виокремлювати особливості віровчення, культу та церковної (конфесійної) організації різноманітних релігій світу, їх місце в історії духовного розвитку людства. 2. Розкривати основні підходи щодо аналізу державно-церковних відносин. 3. Визначати основні моделі державно-церковних відносин. 4. Характеризувати особливості державно-церковних відносин в Україні. 5. Знати законодавчу базу щодо взаємодії держави і церкви. 6. Розкривати власне ставлення до світової духовної культури, її цінностей та розрізняти
Вид підсумкового контролю: залік	

- особливості конфесійної діяльності релігійних організацій в Україні;
7. Розкривати теоретичні засади основних релігій, їх історію в реальному контексті культури, зв'язки з іншими галузями життя і діяльності людини.
8. Інтегрувати одержані знання для розвитку національної культури, гуманізму, демократії й особистого духовного самовдосконалення.

Теми аудиторних занять та самостійної роботи:

Сутність релігії. Первісні вірування і культи. Стародавні релігії: Греція, Рим, Китай, Індія. Зороастризм. Іудаїзм і раннє християнство. Форми релігійного життя людини. Буддизм. Біблія: її походження, зміст та релігійно-культурне значення. Християнство. Іслам. Новітні релігійні культи і вірування. Сучасний стан релігійного життя в Україні. Релігія і церква в Україні: історія та сучасність.

Форми і методи навчання:

Форми організації навчання: лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, групового вирішення проблемних задач, групова дискусія); частково-пошуковий (евристичних запитань, проєктів); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (пояснення, дискусія); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (2-4-разом, кооперовано-групова).

Методи за формою організації навчання: лекції (інтерактивна лекція, лекція-дискусія); практичні; самостійна робота (позааудиторна, науково-дослідна робота).

Система оцінювання:

- **методи оцінювання:** усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний, усний кооперовано-груповий); письмовий контроль (письмовий індивідуальний, письмовий фронтальний, письмовий експрес контроль); тестовий контроль; контроль практичної діяльності, метод самоконтролю.
- **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент володіє ґрунтовними знаннями з актуальних проблем релігієзнавства у межах вимог освітньо-професійної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує

	релігійні процеси, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання; посилається на першоджерела.
75 – 89	Студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує релігійні проблеми, об'єктивно оцінює досягнення релігійної думки та її вплив на розвиток та формування світогляду епохи та майбутнього. Студент має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки; на високому рівні аналізує та використовує першоджерела.
60 – 89	Студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей, досягнень релігійної думки більш емоційне, ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки.
35 – 59	Студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена; оцінювання досягнень думки лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду.
0 – 34	Студент за допомогою викладача відтворює окремі релігійні факти, володіє фрагментарною інформацією.

Основні інформаційні джерела:

1. Блоха Я.Є. Religion as a leading spiritual value orientation in V.G. Korolenko's creative heritages. *Філософські обрії. Науково-теоретичний журнал Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України та Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. Випуск 34. К. – Полтава, 2015. С. 127-132
2. Блоха Я.Є. Релігія як основна суспільна ціннісна орієнтація в мемуаристиці В.Г. Короленка. *Наукові записки. «Серія філософія»*. Острог : Видавництво Національного університету «Острозька академія». Вип. 8. 2011. С. 283-290.
3. Блоха Я.Є. В.Г. Короленко про ціннісні орієнтації світових релігій. *Філософські обрії. Науково-теоретичний журнал Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України та Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. Випуск 32. К. – Полтава, 2014. С.105-113.
4. Блоха Я.Є. Принцип справедливості в ісламі. *Філософські обрії. Науково-теоретичний журнал Інституту філософії імені Г.С. Сковороди НАН України та Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка*. Випуск 35. К. – Полтава, 2016. С. 212-219.
5. Докаш В.І. Загальне релігієзнавство: навч. посіб. 2-ге вид., доопрац., допов. Чернівці : Наші книги, 2012. 784 с.
6. Лубський В. І., Теремко В. І., Лубська М. В. Релігієзнавство: підруч. для студ. вузів / за ред. В. І. Лубського. 3-є вид., стер. Київ : Академвидав, 2011. 464 с.
7. Мороз В. Я. Релігійна комунікація як соціокультурний і духовний феномен. *Наукові записки Інституту журналістики : наук. зб. / за ред. В.В. Різуна ; Київ. нац. ун-т імені Тараса Шевченка*. Київ, 2014. Т. 54. Січень – березень. С. 93-97.
8. Релігієзнавство: навч. посіб. / П. С. Прибутько, М. М. Роговенко, Л. М. Дубчак, Р. В. Михайленко ; Навч.-наук. ін-т права і психології Київ. нац. ун-ту внутрішніх справ. Київ : КНТ : Дакор, 2010. 208 с.

9. Шафрановський В. Вплив, роль та взаємодія освіти та церкви. Педагогічні науки : наук. журн. / гол. ред. М. І. Степаненко ; Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка. Полтава, 2018. Вип. 73. С. 150-154.

Електронні ресурси:

1. <http://tureligious.com.ua> – Науковий філософсько-релігієзнавчий портал.
2. <http://www.filosof.com.ua> – Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України
3. <http://pdpu.poltava.ua/3/istoruchnuy/filosofii/filosofii.php> – внутрішній сайт Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка

Забезпечення: навчальний контент дисципліни, мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники, першоджерела, підбірка документальних фільмів.

Опис навчальної дисципліни «Інформаційне суспільство»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Головіна Наталя Ігорівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувач кафедри філософії.

Кафедра: філософії (ауд. 303, 304 навчального корпусу №1)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: сприяти формуванню цілісних системних уявлень про структуру та зміст найбільш важливих і актуальних питань розвитку інформаційного суспільства, їх взаємозв'язку з напрямками соціально-економічного, науково-освітнього і культурного розвитку нашої країни.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 6 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: - навчальні курси для ЗЗСО: «Історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта»; - навчальні курси для ЗВО: «Давня історія України», «Історія національної культури». Очікувані результати навчання(РНД): 1. Оперувати основними концепціями, теоріями, проблемами інформаційного суспільства в історичній ретроспективі. 2. Володіти змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку інформаційного суспільства як нового ступеня розвитку цивілізації.
Мова викладання: українська	

Вид підсумкового контролю: залік	3. Володіти категоріальним апаратом теорії інформаційного суспільства. 4. Уміти аналізувати актуальні напрями, проблеми та очікувані соціально-економічні й гуманітарні наслідки розвитку інформаційного суспільства в Україні і в світі. 5. Вміти дискутувати на теми, пов'язані з філософським осмисленням сучасної проблематики розвитку інформаційного суспільства, здійснювати критичний аналіз різних аспектів розвитку інформаційного суспільства в Україні та інших країнах.
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Основні етапи інформаційної еволюції людства. Інформаційне суспільство – нова стадія розвитку цивілізації. Теоретичні основи формування й розвитку інформаційного суспільства. Постсучасна інтерпретація теорії інформаційного суспільства. Людський потенціал та інноваційна економіка в інформаційному суспільстві. Соціальні й гуманітарні проблеми розвитку інформаційного суспільства. Трансформація науки та освіти в інформаційному суспільстві. Трансформація політичних інститутів і державного управління в інформаційному суспільстві. Формування культури інформаційного суспільства: проблеми і протиріччя. Інформаційна грамотність та інформаційна культура особистості. Мистецтво в інформаційну епоху. Зародження постмедійної естетики.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання). <i>Методичні прийоми як компоненти методів:</i> вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).	
Система оцінювання: – методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи. – критерії оцінювання:	
Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, що засвідчують його безумовну готовність до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, а саме: вільно володіє категоріальним апаратом теорії інформаційного суспільства, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку

	інформаційного суспільства як нового ступеня розвитку цивілізації; вміє аналізувати й дискутувати на теми, пов'язані з філософським осмисленням сучасної проблематики розвитку інформаційного суспільства в Україні та інших країнах.
75 – 89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, а саме: в цілому володіє категоріальним апаратом теорії інформаційного суспільства, змістом сучасних філософських дискусій з проблем розвитку інформаційного суспільства як нового ступеня розвитку цивілізації; вміє дискутувати на теми, пов'язані з філософським осмисленням сучасної проблематики розвитку інформаційного суспільства в Україні та інших країнах.
60 – 89	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни, а саме: володіє окремими базовими категоріями і проблемами розвитку інформаційного суспільства як нового ступеня розвитку цивілізації; вміє дискутувати на деякі теми, пов'язані з філософським осмисленням сучасної проблематики розвитку інформаційного суспільства в Україні та інших країнах.
35 – 59	Знання понятійно-термінологічного апарату і проблематики теорії інформаційного суспільства на низькому рівні. Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом.
0 – 34	Результати навчання практично відсутні.

Основні інформаційні джерела:

1. Головіна Н.І., Кравченко П.А., Усанова Л.А., Блоха Я.Є. Атестаційний екзамen з професійної підготовки за додатковою спеціалізацією: програма та методичні матеріали для студентів спеціальності 033 Філософія. Полтава, 2018. 72 с.
2. Головіна Н.І. Регулятивний потенціал інформаційної етики. *Філософські обрії : Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка*. Вип. 42. К. ; Полтава, 2019. С. 160-164.
3. Головіна Н.І. Мистецтво в контексті інформаційних технологій. *Актуальні проблеми сучасного культурно-освітнього простору: Збірник статей і матеріалів Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції ПНПУ імені В.Г. Короленка (6-7 листопада 2019 року)*. Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. С.25-27.
4. Гальчинський А.С. Глобальні трансформації: концептуальні альтернативи. Методологічні аспекти: Наук. вид. / А.С. Гальчинський. К.: Либідь, 2006. 312 с.
5. Маруховський О. О. Інформаційне суспільство: теоретико-концептуальні засади : навчальний посібник. К. : Університет економіки та права "КРОК", 2007. 136 с.
6. Соціально-економічні проблеми інформаційного суспільства : [монографія] / під ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, к.е.н., доц. М. В. Брюханова. Вип. 2. Суми : Університетська книга, 2010. 896 с.

Електронні ресурси:

1. Закон України «Про Основні засади розвитку інформаційного суспільства в Україні на 2007-2015 роки». Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-16#Text>
2. Інформаційне суспільство в Україні: глобальні виклики та національні можливості: аналіт. доп. / Д. В. Дубов, О. А. Ожєван, С. Л. Гнатюк. К., НІСД, 2010.- 64 с. Режим доступу: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2011-02/dubov_infsus-31058.pdf

- 3.Прудникова О. В. Інформаційна культура інформаційного суспільства: філософський вимір. *Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"*. Серія : Філософія. 2016. № 4. С. 44-53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vnuuauph_2016_4_7.
- 4.Хартия глобального информационнообщества: [Електронний ресурс] Режим доступу: [online] URL <http://www.ifap.ru/ofdocs/okinhar.htm>
- 5.Сайт Всемирного саммита по информационному обществу: [Електронний ресурс] Режим доступу: [online] URL <http://www.itu.int/wsis/>

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, мультимедійний супровід (презентації в PowerPoint), контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Аксіологічні виміри комунікаційної діяльності»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Блоха Я.Є., кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд 304 навчального корпусу №2).

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: ознайомити студентів з основними проблемами аксіології як філософської дисципліни, розкрити зміст і показати специфіку категорії цінності, сформулювати ясне розуміння ціннісного виміру пізнання та культури, визначити аксіологічні виміри комунікаційної діяльності.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 6 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1.Знати генезу ціннісних уявлень в історії філософії та передумови виокремлення аксіології самостійну філософську дисципліну, її значущість. 2.Розкривати основні аксіологічні поняття, концепції, ідеї, теорії. 3.Визначати особливості аксіології в Україні. 4.Використовувати аксіологічний підхід при вивченні соціальних комунікацій 5.Володіти понятійно-категоріальним апаратом та методологією аксіології. 6.Аналізувати різні ціннісні системи та погляди з позиції об'єктивності і толерантності. 7. Застосовувати одержані знання у професійній діяльності. 8. Обґрунтовувати власні позиції крізь призму аксіології.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Вступ до теорії цінностей. Аксіологія як самостійна сфера знання. Аксіологічна рефлексія: специфіка ціннісного пізнання і свідомості. Онтологічна основа ціннісного відношення. Аксіологія і культура: перспективи розвитку. Аксіологічна складова українського менталітету. Аксіологічні проблеми сучасності. Соціокультурні детермінанти аксіологічної комунікації.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів. <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, групового	

вирішення проблемних задач, групова дискусія); частково-пошуковий (евристичних запитань, проєктів); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (пояснення, дискусія); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (2-4-разом, кооперовано-групова).

Методи за формою організації навчання: лекції (інтерактивна лекція, лекція-дискусія); практичні; самостійна робота (позааудиторна, науково-дослідна робота).

Система оцінювання:

- **методи оцінювання:** усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний, усний кооперовано-груповий); письмовий контроль (письмовий індивідуальний, письмовий фронтальний, письмовий експрес контроль); тестовий контроль; контроль практичної діяльності, метод самоконтролю.
- **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент володіє ґрунтовними знаннями з аксіології у межах вимог освітньо-професійної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує релігійні процеси, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання.
75 – 89	Студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує аксіологічні проблеми, об'єктивно оцінює досягнення аксіології та її вплив на розвиток та формування світогляду епохи та майбутнього; має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки; на високому рівні аналізує та використовує першоджерела.
60 – 89	Студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій, ідей, досягнень аксіологічної думки більш емоційне, ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки.
35 – 59	Студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена; оцінювання досягнень аксіологічної думки лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду.
0 – 34	Студент за допомогою викладача відтворює окремі факти, володіє фрагментарною інформацією.

Основні інформаційні джерела:

1. Блоха Я.Є. Аксіологічні аспекти творчої спадщини В. Г. Короленка (історико-філософський контекст): дис. ... канд. філос. наук : 09.00.05. Полтава, 2013. 201 с. (на правах рукопису).
2. Блоха Я.Є. В.Г. Короленко про основні ціннісні орієнтації кінця XIX – початку XX століття. *Проблеми гуманітарних наук: Збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий відділ ДДПУ імені Івана Франка, 2014. Випуск тридцять третій. Філософія. С.29-42.
3. Блоха Я.Є., Касимова Ж.В. Поняття «цінність» та «ціннісна орієнтація»: співвідношення та види. *Матеріали XIV міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Наукові дослідження в Україні та світі»*. Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 65-68.
4. Бондаренко Л. Акмеологія та аксіологія: нові акценти в інноваційному освітньому просторі. *Сучасна школа України*. 2015. серп. (№ 8). С. 13-16.
5. Голобородько Я. Ю. Аксіологія Михайла Грушевського: Україна, нація, держава. До 140-річчя від дня народження. Вивчаємо українську мову та літературу. 2006. № 32. С. 26-31.
6. Кузнецова Т. Аксіологія соціальних комунікацій: Навчальний посібник. Суми: Вид-во Сумського державного університету, 2012. 300 с.
7. Шохин В. К. Философия ценностей и ранняя аксиологическая мысль. Москва : РУДН, 2006. 457 с.

Електронні ресурси:

1. <http://philsci.univ.kiev.ua> – Сайт кафедри філософії та методології науки.
2. <http://plato.stanford.edu> – Філософська енциклопедія Станфордського університету. (Англійською мовою).
3. <http://tureligious.com.ua> – Науковий філософсько-релігійознавчий портал.
4. <http://www.filosof.com.ua> – Інститут філософії імені Григорія Сковороди НАН України

Забезпечення: навчальний контент дисципліни, мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники, підбірка документальних фільмів.

Опис навчальної дисципліни «Теорії соціального конфлікту»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Усанова Людмила Анатоліївна, кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд. 304 навчального корпусу №2)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки

Мета: оволодіння теоретичними знаннями про суть соціальних конфліктів та інструментарієм їх передбачування і врегулювання.

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 6 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: немає Мова викладання: українська Вид підсумкового контролю: залік	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
	Очікувані результати навчання (РНД): 1. Визначати понятійний апарат сучасних теорій конфлікту 2. Класифікувати типи конфліктів та розрізняти їх специфіку. 3. Аналізувати об'єктивні та суб'єктивні чинники конфліктних ситуацій, їх конструктивні /деструктивні наслідки. 4. Розрізняти психологічні типи конфліктогенної поведінки та механізми її подолання. 5. Оволодіння прийомами переговорного процесу для врегулювання конфліктної ситуації
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Становлення конфліктологічної методології соціального пізнання. Сутність конфлікту та його структура. Класифікація конфліктів. Види соціальних конфліктів. Детермінація конфліктів та механізм їх виникнення. Особистість як суб'єкт конфлікту. Конфлікт як форма комунікації. Бар'єри непорозуміння. Переговорний процес як стратегія урегулювання конфліктів.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання). <i>Методичні прийоми як компоненти методів:</i> вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).	
Система оцінювання: - методи оцінювання: усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи. – критерії оцінювання:	
Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90-100	Студент демонструє високий рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни, вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, демонструє володіння понятійним апаратом та навички критичного мислення

75-89	Студент виявляє достатній рівень досягнення запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни та готовності до подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом, має знання про об'єкт вивчення, застосовує термінологію, аргументує свої твердження; здатний до пошуку та відбору інформації, але сприймає її некритично і самостійний аналіз зробити затрудняється.
60-74	Наявні мінімально достатні для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом результати вивчення навчальної дисципліни, має певні знання, мислить в межах заданого алгоритму, має уявлення про предмет, але не має цілісного його розуміння.
35-59	Рівень наявних результатів навчання є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності за фахом
0-34	Студент не має уявлення про предмет та його зміст. Результати навчання практично відсутні

Основні інформаційні джерела:

1. Ващенко І.В., Кляп М.І. Конфліктологія та теорія переговорів: навчальний посібник. Київ : Знання, 2013. 407 с.
2. Дуткевич Т. Конфліктологія з основами психології управління. Київ : Центр учб. л-ри, 2016. 455 с.
3. Миронова О. М., Мазоренко О. В. Конфліктологія: навч. посіб. Харків : Вид. ХНЕУ, 2011. 168 с.
4. Тихомирова Є. Б. Конфліктологія та теорія переговорів: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / Є. Б. Тихомирова, С. Р. Постоловський. Рівне: Перспектива, 2014. 398 с.
5. Усанова Л.А. Соціальна філософія. *Усанова Л.А., Головіна Н.І., Блоха Я.Є. Методичні матеріали до атестаційного екзамену з професійної підготовки за додатковою спеціалізацією для студентів денної форми навчання спеціальності 014.03 Середня освіта (Історія).* Полтава: ПНПУ імені В.Г.Короленка, 2021. С.32-41.
6. Яхно Т. П., Куревіна І.О. Конфліктологія та теорія переговорів: навч. посіб. К.: Центр учб. л-ри, 2012. 168 с.

Електронні ресурси:

1. Бібліотека українських підручників. UR L: <http://pidruchniki.ws/>
2. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. UR L: <http://www.nbuv.gov.ua/>
3. Социологический словарь. UR L: <http://enc-dic.com>
4. Студентська електронна бібліотека «ЧИТАЛКА». UR L: http://chitalka.info/gumaniratni_nauki.html
5. Українська електронна бібліотека. UR L: <http://libr.org.ua/>

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Соціокультурна комунікація»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Головіна Наталя Ігорівна, кандидат філософських наук, доцент, завідувачка кафедри філософії.

Кафедра: філософії (ауд 303, 304 навчального корпусу №2).

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: виявити сутність соціокультурної комунікації, специфіку актуальних соціокультурних комунікацій в сучасному інформаційному просторі.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 7 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: - навчальні курси для ЗЗСО: «Історія», «Людина і світ», «Громадянська освіта»; - навчальні курси для ЗВО: «Давня історія України», «Історія національної культури».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Знати предмет і володіти категоріальним апаратом теорії соціокультурної комунікації. 2. Розкривати структуру, функції, типологію соціокультурних комунікацій. 3. Характеризувати систему засобів і технологій комунікації в соціокультурному середовищі. 4. Уміти аналізувати специфіку актуальних соціокультурних комунікацій в сучасному інформаційному просторі. 5. Репрезентувати основні методологічні підходи, форми і методи щодо практичного застосування комунікаційних технологій в галузі сучасної культури.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Соціокультурна комунікація як механізм і складова соціокультурного процесу. Методологічні парадигми інтерпретації сутності соціокультурної комунікації. Структура та функції соціокультурної комунікації. Типологія процесів соціокультурної комунікації. Масова комунікація як специфічна сфера соціокультурної комунікації. Феномен контркультури як чинник формування комунікативних смислів. Основні інформаційні напрямки соціокультурної комунікації. Система засобів соціокультурної комунікації. Семантичні функції культурних форм. Стереотипи, забобони і конфлікти у контексті соціокультурної комунікації. Діалог як засіб комунікації культур. Особистісний, етнічний, міжнаціональний, цивілізаційний рівні діалогу культур. Міф, подія, спектакль в соціокультурних комунікаціях. Нові аспекти соціокультурних комунікацій: культурна апропріація, партиципація, меметика.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, позааудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення	

проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання).
Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).

Система оцінювання:
 – **методи оцінювання:** усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи.
 – **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент демонструє ґрунтовні знання сутності, структури та функцій, типології соціокультурних комунікацій; вільно володіє категоріальним апаратом характеристики системи засобів і технологій комунікації в сучасному соціокультурному середовищі, що засвідчують його безумовну готовність до практичного застосування комунікаційних технологій в галузі сучасної культури і в професійній діяльності.
75 – 89	Студент виявляє достатній рівень знань сутності, структури та функцій, типології соціокультурних комунікацій; володіє категоріальним апаратом характеристики системи засобів і технологій комунікації в сучасному соціокультурному середовищі, що засвідчують його готовність до практичного застосування певних комунікаційних технологій в галузі сучасної культури і в професійній діяльності.
60 – 89	Наявні мінімально достатні знання сутності, структури та функцій, типології соціокультурних комунікацій; системи засобів і технологій комунікації в сучасному соціокультурному середовищі для подальшого навчання або професійної діяльності.
35 – 59	Ряд запланованих результатів вивчення навчальної дисципліни відсутні. Рівень знання сутності, структури та функцій, типології соціокультурних комунікацій; системи засобів і технологій комунікації в сучасному соціокультурному середовищі є недостатнім для подальшого навчання та/або професійної діяльності.
0 – 34	Результати навчання практично відсутні.

Основні інформаційні джерела:
 1. Гатальська С.М. Філософія культури. К.: Либідь, 2005. 328 с.
 2. Головіна Н.І. Проблема формування культурної компетентності особистості в контексті реформування вищої школи. *Філософські обрії. Науково-теоретичний журнал Інституту філософії імені Г.С. Сковороди та Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г.Короленка*. Випуск 33. Київ-Полтава, 2015.

3. Головіна Н.І. Проблеми міжкультурної комунікації в епоху глобалізації. *Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації України. Серія «Гуманітарні науки»*. 2006. № 3(20). Полтава, 2007. С. 21-31.
4. Панич О.О. Теорія культури. Навчально-методичний посібник. Донецьк: видавництво Донецького національного університету, 2009. 116 с.
5. Подольська Є.А. Кредитно-модульний курс культурології: Навчальний посібник / Є.А. Подольська, В.Д. Лихвар, Д.Є. Погорілий. К.: Центр навчальної літератури, 2006. 368с.
6. Тюрменко І. І., Буравченкова С. Б., Рудик П. А. Культурологія: теорія та історія культури. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2010. 370 с.

Електронні ресурси:

1. Макагоva, М. (2019). Типи міжпоколінної комунікації як механізму соціокультурної спадкоємності. Питання культурології, (35), 206–214. <https://doi.org/10.31866/2410-1311.35.2019.188810>
2. Прудникова О. В. Соціокультурна комунікація в контексті становлення та розвитку інформаційної культури / О. В. Прудникова // *Політологічний вісник*. 2013. Вип. 70. С. 123–132. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pv_2013_70_13
3. Романова О. О. Культурна комунікація як чинник розвитку соціокультурних процесів / О. О. Романова // *Наукові записки [Національного університету "Острозька академія"]*. Сер. : Філологічна. 2013. Вип. 38. С. 26-28. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoaf_2013_38_10.

Забезпечення:

навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, мультимедійний супровід (презентації в PowerPoint), контрольні роботи, тести.

Опис навчальної дисципліни «Вибори та виборчі системи»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Блоха Я.Є., кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд 304 навчального корпусу №2).

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: формування у студентів об'єктивного уявлення про характерні риси і специфічні особливості виборів як інституту політичної системи, типів виборчих систем, дослідження світового досвіду формування виборчих систем на прикладі різних країн світу; розгляд основних напрямів і тенденцій розвитку різних типів виборчих систем; розкриття особливостей переходу від одного типу виборчої системи до іншого; дослідження інституту виборів в умовах демократії, авторитаризму й тоталітаризму як явищ, характерних для новітньої епохи.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	

Семестр: 7 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Розкривати історію виборчого процесу та його сучасний стан; 2. Розуміти базові характеристики основних типів виборчих систем. 3. Аналізувати переваги та недоліки існуючих в світі моделей виборчих систем. 4. Прогнозувати політичні наслідки процесів, що відбуваються у виборчій системі та виборчому законодавстві України. 5. Проводити професійний пошук, обробку та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел. 6. Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань. 7. Знати як використовувати свої права і обов'язки як члена суспільства та поділяти цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. 8. Розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах та контекст їх функціонування і взаємодії.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Вибори як політичний інститут. Принципи виборчого права та організація демократичних виборів. Історія виборчого процесу. Інститут виборів в Україні: етапи становлення. Головні етапи виборчого процесу. Поняття виборчої системи. Типи (моделі) виборчих систем. Мажоритарна виборча система та її характеристика. Пропорційна виборча система. Комбіновані виборчі системи. Референдуми і плебісцити: співвідношення понять. Моделі виборчих систем. Оригінальні приклади виборчих систем. Виборча система сучасної України.	
Форми і методи навчання: <i>Форми організації навчання:</i> лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів). <i>Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів:</i> проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, групового вирішення проблемних задач, групова дискусія); частково-пошуковий (евристичних запитань, проектів); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення). <i>Методичні прийоми як компоненти методів:</i> вербальні (пояснення, дискусія); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (2-4-разом, кооперовано-групова). <i>Методи за формою організації навчання:</i> лекції (інтерактивна лекція, лекція-дискусія); практичні; самостійна робота (позааудиторна, науково-дослідна робота).	

Система оцінювання: – методи оцінювання: усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний, усний кооперовано-груповий); письмовий контроль (письмовий індивідуальний, письмовий фронтальний, письмовий експрес контроль); тестовий контроль; контроль практичної діяльності, метод самоконтролю. – критерії оцінювання:	
Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент володіє ґрунтовними знаннями щодо виборів та виборчих систем у межах вимог освітньо-професійної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує виборчі процеси, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання, використовує закони та підзаконні акти.
75 – 89	Студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує виборчі процеси; має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки; на високому рівні аналізує та використовує виборче законодавство.
60 – 89	Студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій більш емоційне, ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки.
35 – 59	Студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена; оцінювання виборчих процесів лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду.
0 – 34	Студент за допомогою викладача відтворює окремі факти, володіє фрагментарною інформацією.
Основні інформаційні джерела: 1. Балабан Р. В. Теорія виборчої системи. Київ : Либідь, 2007. 112 с. 2. Блоха Я.Є. Категорія «справедливість» у політичній філософії Марка Тулія Цицерона. <i>Філософські обрії : Наук.-теорет. журн. / Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; НАН України, Полтав. нац. пед. ун-т імені В. Г. Короленка</i> . Вип. 37. К. ; Полтава, 2017. С. 24-30. 3. Блоха Я.Є. Категорія «справедливість» у філософській спадщині Жана-Жака Руссо. <i>Матеріали XI міжнародної науково-практичної конференції студентів та молодих вчених «Нові шляхи у наукових дослідженнях»</i> . Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 124-126. 4. Блоха Я.Є. Політична справедливість як центральна категорія філософії Марка Тулія Цицерона. <i>Матеріали X міжнародної науково-</i>	

практичної конференції «Суспільні науки сьогодні». Вінниця: ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. С. 101-103.

5. Бучин М. А. Демократичні принципи виборів: політико-правові аспекти регулювання в Україні: моногр. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2012. 364 с.

6. Буркут І. Г., Колесников О. В. Вибірчі технології: регіональний досвід. Чернівці: Букрек, 2009. 240 с.

7. Ворона П. В. Партії, вибори, місцеве самоврядування. Електоральний зріз уподобань виборців Полтавщини. Харків: Магістр, 2007. 144 с.

8. Вибори в Європейському Союзі / За ред. Д.С. Ковриженка; Лабораторія законодавчих ініціатив. Київ: ФАДА, 2006. 156 с.

9. Європейський демократичний доробок у галузі виборчого права. Матеріали Венеціанської Комісії, органів Ради: пер. з англ. / За ред. Ю.Ключковського. Вид. 2-е, випр. і доповн. Київ: ФАДА, 2009. –340 с.

10. Онищук М. Президентські вибори в Україні крізь призму зарубіжних ЗМІ. *Вісник Книжкової палати*. 2019. № 3. С. 20-22.

11. Філіпчук Н. Народ має право на демократію і вільні вибори. *Голос України*. 2020. № 12 серп. (№ 141/142). С. 1, 5.

12. Шведа Ю.Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.

Електронні ресурси:

1. <http://archive.nbuv.gov.ua/> – Офіційний сайт Національної бібліотеки імені Вернадського.

2. www.president.gov.ua – Офіційний сайт Президента України.

3. <http://rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.

Забезпечення: навчальний контент дисципліни, мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники, першоджерела, підбірка документальних фільмів.

Опис навчальної дисципліни «Основи медіаосвіти та медіаграмотності»

П. І. Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Семенко Світлана Василівна, канд. філол. наук, проф. (SvitlanaSem@ukr.net)

Кафедра: журналістики (каб.302, навчального корп. №2)

Факультет: філології та журналістики

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: формування певних знань і умінь з основ медіаосвіти медіапедагогіки та аудіовізуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіапедагогічних проблем, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 8 Статус НД: вибіркова	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».

Кількість кредитів/годин: 4/120		Очікувані результати навчання (РНД): 1. Здійснювати перевірку та класифікацію джерел інформації. 2. Характеризувати соціальну інформацію за такими ознаками, як доступність, кількість, цінність, зміст, об'єктивність, адекватність, достовірність, точність, оперативність, надійність. 3. Розпізнавати гіперболізовані ознаки медіаповідомлень і пояснювати мету їх демонстрування. 4. Розрізняти інформацію за рівнем впливу на особистість, аналізувати й оцінювати медіаповідомлення. 5. Формувати правильні орієнтири у пропозиціях сучасних мас-медіа.
Види індивідуальних завдань: немає		
Мова викладання:українська		
Вид підсумкового контролю: залік		
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Медіаосвіта та медіаграмотність як освітні категорії. Вплив медіа на розвиток особистості. Вплив інтернету на дітей і підлітків. Вплив реклами на дітей і підлітків. Візуальна медіакультура. Ключові методики аналізу медіамеседжів . Критичне мислення: базові методики. Роль родини у формуванні медіакультури. Сучасна екранна медіакультура. Вітчизняна модель медіаосвіти.		
Форми і методи навчання: форми – навчальні заняття, самостійна робота, контрольні заходи; методи – пояснювально-ілюстративний; частково-пошуковий, проблемний..		
Система оцінювання: – методи оцінювання: усний і письмовий, контроль практичної діяльності (виконання контрольних практичних завдань), за видами – поточний, проміжний, підсумковий; – критерії оцінювання: 100 бальна система у підсумковому оцінюванні: поточний (0-5 балів), самостійна робота (0-5 балів), модульний контроль (0-5 балів).		
Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни	
90-100	Студент демонструє високий рівень володіння матеріалом, розуміє перебіг і взаємопов'язаність явищ медіаосвіти й журналістського процесу у світлі «Концепції розвитку медіаосвіти в Україні» та «Концепції нової української школи», володіє провідними методиками вивчення медіакультури й медіаграмотності в навчальних закладах різних типів, виявляє творчі здібності, показує знання різних джерел інформації (науково-критичної, монографічної, джерелознавчої літератури), творчо використовує дібраний матеріал, створює дидактичні матеріали з медіаосвіти для навчальних закладах різних типів, аргументує власні судження з опорою на практичний досвід медіапедагогів і медіатренерів..	
75-89	Студент виявляє достатньо-високий рівень володіння матеріалом, знає провідні методики вивчення медіакультури й медіаграмотності в навчальних закладах різних типів, виявляє належні здібності, створює дидактичні матеріали з медіаосвіти для навчальних закладах різних типів, аргументує власні судження з опорою на практичний досвід медіапедагогів і медіатренерів, вміє систематизувати набуті знання, грамотно їх викласти.	

60-74	Студент демонструє мінімально достатні знання матеріалу, відтворює незначну його частину, знає деякі методики вивчення медіакультури й медіаграмотності в навчальних закладах різних типів, виявляє певні здібності, створює дидактичні матеріали з медіаосвіти для навчальних закладах різних типів, допускає граматичні та фактичні помилки.
35-59	Студент відтворює матеріал на елементарному рівні або не відтворює його взагалі; володіє окремими методиками вивчення медіаосвіти в навчальних закладах різних типів, не усвідомлюючи їхнього змісту; допускає грубі помилки у відповіді або не дає правильної відповіді на питання.
0-34	Студент не засвоїв навчальний матеріал і має прослухати повторно навчальну дисципліну «Основи медіаосвіти та медіаграмотності».

Основні інформаційні джерела:

1. Інфомедійна грамотність – невід’ємна складова навчального процесу закладу вищої освіти: збірник статей / Редкол. : В. Ф. Іванов. Київ : Академія української преси, IREX, Центр Вільної преси, 2021. 400 с.
2. Медіаграмотність: Підручник для вчителів / Перекл. з англ. С. Дьома; за загал. ред. В. Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2017. 319 с.
3. Медіакультура особистості / Упор. Т. П. Крячко. За науковою редакцією В. І. Шуляра. Миколаїв : ОПППО, 2016. 144 с.
4. Медіаосвіта в школі та на уроці: Основи і приклади / За загал. ред. В.Ф. Іванова; Пер. з нім. В. Климченка. Київ : Академія української преси, Центр вільної преси, 2020. 405 с.
5. Найдьонова Л.А. Медіапсихологія: основи рефлексивного підходу. Кіровоград : Імекс – ЛТД, 2015. 244 с.
6. Семенко С.В. Робота з обдарованими учнями членами секції «Журналістика» МАН як засіб ранньої професіоналізації молоді. *Актуальні проблеми журналістики в контексті сучасних соціальних комунікацій: [збірник наукових праць : за матеріалами кафедральних семінарів / за ред. Н. Ф. Баландіної]*. Полтава : ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2017. №3. С. 81-85.

Електронні ресурси:

1. <http://www.ifapcom.ru/files/2015/isct/presentations/sharikov.pdf>
2. Сенсорна школа – http://www.ng.ru/education/2011-11-22/8_school.html
3. MediaSapiens – http://www.osvita.mediasapiens.ua/mediaprosvita/kids/diti_i_tekhnologii_pirapira_tsifrovoi_povedinki/

Забезпечення: ноутбук із доступом до мережі Інтернет, проектор, зразки різних типів гендерно маркованих видань

Опис навчальної дисципліни «Суспільні комунікації, реклама та PR»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Блоха Я.Є., кандидат філософських наук, доцент.

Кафедра: філософії (ауд 304 навчального корпусу №2).

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: ознайомити майбутніх фахівців з науково-теоретичними та актуально-практичними основами суспільних комунікацій, дати уявлення про основи реклами і паблік рилейшнз, навчити основам копірайтингу та створенню найпростіших рекламних та PR-матеріалів.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	
Семестр: 8 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне навчально-дослідницьке завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Знати сутність комунікації як соціального явища; 2. Розкривати сутність реклами та паблік рилейшнз як видів масової комунікації 3. Визначати сутність соціальної комунікації, її складові елементи; характеризувати види, рівні, форми комунікаційної діяльності; 4. Характеризувати роль масової комунікації в моделях управління та розвитку суспільства; 5. Аналізувати проблеми соціальних (масових) комунікацій у зв'язку з формуванням інформаційного суспільства; 6. Вирізняти різні типи, види реклами та PR та використовувати різні їх форми і жанри в залежності від нагальної потреби; 7. Складати план організації і проведення рекламної або PR-акції; 8. Розробляти макет рекламного звернення.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Поняття про суспільну комунікацію. Комунікаційна діяльність і спілкування. Види, рівні й форми комунікаційної діяльності. Різновиди комунікаційних каналів. Схема комунікації. Масова комунікація. Масова свідомість та розвиток ефективних технологій впливу на неї. Спільне та відмінне у таких видах комунікативної діяльності як піар, реклама та пропаганда. Пропагандистські прийоми у практиці ЗМІ. Основи рекламної діяльності. Канали рекламної комунікації. Методи і форми роботи Паблік Рілейшнз.	
Форми і методи навчання: Форми організації навчання: лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів.	

Методи навчання:

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, групового вирішення проблемних задач, групова дискусія); частково-пошуковий (евристичних запитань, проєктів); дослідницький (наукові доповіді, наукові повідомлення).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (пояснення, дискусія); ілюстративно-демонстраційні (ілюстрування); прикладні (практичні завдання); інтерактивні (2-4-разом, кооперовано-групова).

Методи за формою організації навчання: лекції (інтерактивна лекція, лекція-дискусія); практичні; самостійна робота (позааудиторна, науково-дослідна робота).

Система оцінювання:

- **методи оцінювання:** усний контроль (усний індивідуальний, усний фронтальний, усний кооперовано-груповий); письмовий контроль (письмовий індивідуальний, письмовий фронтальний, письмовий експрес контроль); тестовий контроль; контроль практичної діяльності, метод самоконтролю.
- **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	Студент володіє ґрунтовними знаннями щодо суспільної комунікації, реклами та PR у межах вимог освітньо-професійної програми, висловлює та аргументує власне ставлення до різних поглядів на об'єкт вивчення; самостійно аналізує комунікаційні процеси, робить відповідні висновки й узагальнення; здатний розв'язувати проблемні завдання.
75 – 89	Студент вільно і творчо володіє матеріалом, визначеним програмою, має діалектичне мислення; аргументовано, науково аналізує комунікаційні процеси; має глибокі знання про об'єкт вивчення, застосовує наукову термінологію, аргументує свої твердження і висновки.
60 – 89	Студент добре володіє матеріалом, але має незначні ускладнення при відповіді; потребує незначної допомоги викладача при виборі напрямку відповіді та допускає незначні помилки, неточну аргументацію. Оцінювання подій більш емоційне, ніж наукове. Володіє декількома методами пізнання, але має незначні труднощі при діалоговій бесіді і доказах власної думки.
35 – 59	Студент користується лише окремими знаннями дисципліни, порушує логіку відповіді, відповідь недостатньо самостійна, допускаються суттєві помилки в знаннях та поясненні питань дисципліни, мова спрощена; оцінювання комунікаційних процесів лише емоційне; викладач постійно коректує відповідь студента. Студенту важко підтримувати бесіду, не вистачає доказів для обґрунтування власного погляду.
0 – 34	Студент за допомогою викладача відтворює окремі факти, володіє фрагментарною інформацією.

Основні інформаційні джерела:

1. Блоха Я.Є., Кононенко В.В., Усанова Л.А., Іваницький І.В., Кононенко С.В. Теоретичні засади комунікативної культури майбутнього лікаря (за матеріалами німецької періодичної преси). *Науковий журнал «Молодий вчений»*. 2018. № 9 (61) вересень. С. 326-329.
2. Іщук В. Україна: Проблема престижності та ідентичності (масова комунікація і культура як суб'єкти формування громадянської та нац. свідомості). Київ : Смолоскип, 2000. 92 с.
3. Лалл Джеймс Мас-медіа, комунікація, культура. Глобальний підхід / за ред.: О.Гриценко, Н. Гончаренко. Київ : Вид-во К.І.С., 2002. 264 с.
4. Наукова комунікація у мас-медіа: практикум / за ред. В. В. Різуна, уклад.: А. А. Бойко, Н. В. Зелінська, О. Ф. Коновець. Львів : Українська академія друкарства, 2009. 124 с.
5. Почепцов Г. Г. Медіа: теорія масових комунікацій. Навч. посібник для студентів та аспірантів. Київ : Альтерпрес, 2008. 403 с.
6. Салата Г. В., Бачинська Н. А. Культура і комунікація: як культура впливає на сприйняття інформації. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія*. 2019. № 3. С. 80-87.
7. Фірсіна С. Комунікація та медіа. *Сучасна школа України*. 2015. жовт. (№ 10). С. 5-15.

Електронні ресурси:

1. <http://archive.nbuv.gov.ua> – Офіційний сайт Національної бібліотеки імені Вернадського.
2. <http://www.prschik.kiev.ua> – Український сайт про PR, маркетинг и рекламу.
3. <http://www.ucipr.org.ua> – Український незалежний центр політичних досліджень.

Забезпечення: навчальний контент дисципліни, мультимедійне обладнання, презентації до тем лекцій в Power Point, підручники, посібники, першоджерела, підбірка документальних фільмів.

Опис навчальної дисципліни «Основи правового регулювання соціальних комунікацій та інформаційної діяльності»

П.І.Б., науковий ступінь, вчене звання НПП: Штепа Олексій Олександрович кандидат філософських наук, старший викладач (тел. 0993072231)

Кафедра: філософії (ауд. 304, корпус № 2)

Факультет: історії та географії

Назва освітньої (освітніх) програми (програм), для якої (яких) пропонується НД: ОП галузей знань 01 Освіта / Педагогіка, 03 Гуманітарні науки	Мета: досягнення всебічного глибокого розуміння здобувачами вищої освіти природи і суті правового регулювання суспільних відносин у сфері соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, формування юридичного категоріального апарату у цій галузі, а також навичок складання юридичних документів та вирішення правових задач.
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	

Семестр: 8 Статус НД: вибіркова Кількість кредитів/годин: 4/120 Види індивідуальних завдань: індивідуальне науково-дослідне завдання	Попередні умови, необхідні для вивчення дисципліни: знання шкільних курсів «Історія України», «Всесвітня історія», «Громадянська освіта».
Мова викладання: українська	Очікувані результати навчання(РНД): 1. Знання змісту основних нормативно-правових актів у галузі соціальних комунікацій та інформаційної діяльності. 2. Здатність до розуміння основних правових категорій у галузі соціальних комунікацій та інформаційної діяльності, вміння застосовувати їх у практичній роботі. 3. Розуміння системи органів державного управління у сфері соціальних комунікацій та інформаційної діяльності. 4. Знання основ законодавства у сфері забезпечення інформаційної безпеки держави та протидії інформаційній війні. 5. Уміння вирішувати конкретні життєві ситуації на підставі знання чинного законодавства та складати процесуальні документи у сфері соціальних комунікацій та інформаційної діяльності.
Вид підсумкового контролю: залік	
Теми аудиторних занять та самостійної роботи: Теми аудиторних занять: Інформаційні правовідносини та їх суб'єкти. Соціальні комунікації. Об'єкти інформаційних правовідносин. Правові режими інформаційних ресурсів. Поняття та загальні засади реалізації права на доступ до інформації. Правове регулювання доступу до публічної інформації. Адміністративно-правове регулювання і державне управління у сфері інформаційних відносин. Правові засади інформаційної безпеки. Захист інформації. Міжнародне інформаційне право. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері масової інформації. Правове регулювання інформаційних відносин у сфері інтелектуальної власності та у науково-технічній сфері. Комерційна таємниця. Правовий режим інформації про особу. Захист персональних даних. Правове регулювання електронного документообігу, телекомунікацій та віртуального середовища Інтернет. Правове регулювання електронного урядування в Україні. Відповідальність за правопорушення у сфері інформаційних відносин. Захист прав фізичних та юридичних осіб на інформацію. Орієнтовний перелік завдань для самостійної роботи: Структура інформаційного законодавства. Право на пошук та отримання документованої інформації із державних інформаційних ресурсів. Свобода доступу до інформації. Правове регулювання доступу до інформації, що є власністю держави. Правове забезпечення інформаційної безпеки у мережі Інтернет. Відповідальність за правопорушення в галузі масової інформації. Конфіденційна інформація, що знаходиться у власності держави. Зберігання і користування архівними документами. Міждержавне співробітництво у сфері масової інформації. Особливості регулювання інформаційних відносин, що виникають у діяльності друкованої преси й електронних засобів масової інформації. Основні джерела права інтелектуальної власності. Поняття інформації з обмеженим доступом. Суб'єкти й об'єкти інформаційних правовідносин у сфері державної таємниці. Державне регулювання роботи з персональними даними. Правове регулювання захисту права на приватність та транскордонні потоки персональних даних. Поняття та принципи рекламної діяльності, її правове регулювання. Державне управління рекламною діяльністю в Україні, інформаційна політика держави у сфері реклами. Правовий статус суб'єктів рекламної діяльності в Україні, види суб'єктів рекламної діяльності. Організація і здійснення видавничої справи, джерела її нормативного регулювання. Поняття та значення архівної діяльності. Національний	

архівний фонд України. Загальні засади бібліотечної справи. Бібліотечна система України.

Форми і методи навчання: *Форми організації навчання:* лекції (проблемна лекція, мультимедійна лекція-візуалізація); семінари; самостійна робота студентів (аудиторна, поза аудиторна, науково-дослідна робота студентів).

Методи за характером навчально-пізнавальної діяльності студентів: проблемного навчання (проблемного викладення матеріалу, створення проблемних ситуацій, групова дискусія), дослідницький (наукові доповіді, виконання індивідуального навчально-дослідного завдання).

Методичні прийоми як компоненти методів: вербальні (розповідь, пояснення, дискусія); ілюстративне-демонстраційні, прикладні (вправи, практичні завдання).

Система оцінювання:

–**методи оцінювання:** усне та письмове опитування, тестування, виконання практичних завдань, завдань для самостійної роботи, завдань модульної контрольної роботи.

– **критерії оцінювання:**

Сума балів, накопичених студентом у процесі вивчення навчальної дисципліни	Рівень досягнення студентом запланованих результатів навчання з навчальної дисципліни
90 – 100	За глибокі знання навчального матеріалу, що міститься в основних і додаткових рекомендованих літературних джерелах, вміння аналізувати явища, які вивчаються, у їхньому взаємозв'язку і розвитку, чітко, лаконічно, логічно послідовно відповідати на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань.
75 – 89	За міцні знання навчального матеріалу, аргументовані відповіді на поставлені запитання, вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.
60 – 74	За посередні знання навчального матеріалу, мало аргументовані відповіді, слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач. За слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладення, за слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач.
35 – 59	За слабкі знання навчального матеріалу, неточні або мало аргументовані відповіді, з порушенням послідовності викладення, за слабе застосування теоретичних положень під час розв'язання практичних задач.
0 – 34	За незнання значної частини навчального матеріалу, істотні помилки у відповідях на запитання, невміння орієнтуватися під час розв'язання практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.

Основні інформаційні джерела:

1. Горовий В. Соціальні інформаційні комунікації, їх наповнення і ресурс. Київ: НБУВ, 2010. 230 с.
2. Кормич Б. А. Інформаційне право : підручник для студентів вузів. Харків : Бурун і К, 2011. 334 с.

3. Марущак А. І. Інформаційне право: регулювання інформаційної діяльності : навч. посіб. Київ : Видавничий дім «Скіф», 2008. 342 с.
4. Нашинець-Наумова А.Ю. Інформаційне право: навчальний посібник. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с.
5. Штепа О.О. Проблема належності «ноу-хау» до об'єктів права інтелектуальної власності. *Матеріали за 3-а міжнародна научна практична конференція, «Умение и нововведения – 2007»*. Том 8. История. Закон. Державна администрация. София. «Бял ГРАД-БГ» ООД. С. 74-75.
6. Штепа О.О. Інтелектуальна власність в сфері господарювання: огляд проблеми. *Матеріали за 6-а міжнародна научна практична конференція «Honors high school – 2010»*. Том 11. Закон. Державна администрация. София. «Бял ГРАД-БГ» ООД. С. 49-50.
7. Штепа О.О. Порухення права інтелектуальної власності в мережі Інтернет: поняття та проблема докатування. *Materialy VII mezinarodni vedecko-prakticka konference «Dny vedy – 2011»*. Dil 12. Pravny vedy:Praha. Publishing House «Education and science» s.r.o. Stran. 73-74.
8. Юдін О.К., Богущ В.М. Інформаційна безпека держави : навч. посібник. Харків : Консул, 2013. 76 с.
9. Юридична відповідальність за правопорушення в інформаційній сфері та основи інформаційної деліктології : монографія / І.В. Арістова, О.А. Баранов, О.П. Дзьобань та ін.; за заг. ред. проф. К.І. Беякова. Київ: КВІЦ, 2019. 344 с.

Електронні ресурси:

1. <http://zakon.rada.gov.ua> – Законодавство України.
2. <http://www.president.gov.ua> – офіційне інтернет-представництво Президента України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Урядовий портал (Кабінет Міністрів України).
4. <http://mvs.gov.ua> – Міністерство внутрішніх справ.
5. <http://www.minjust.gov.ua> – Міністерство юстиції України.

Забезпечення: навчальний контент з дисципліни, мультимедійне обладнання, мультимедійний супровід (презентації в Power Point), контрольні роботи, тести.